TÄHTVERE KUUKIRI

Tähtvere Elu

TASUTA AUGUST 2020 NR. 7

Tartu linna üldplaneeringu vaheetapp: eelnõu avalik väljapanek

Foto: Viljo Allik

Tartu Linnavolikogu suunas 25.06.2020 avalikule väljapanekule Tartu linna üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõu. Üldplaneeringu koostamine ja KSH algatati Tartu Linnavolikogu 13.09.2018 otsusega nr 93. Planeeringuala on Tartu linna haldusterritoorium.

Üldplaneeringu eelnõuga on määratud ruumilise arengu üldised suundumused, sh linnalise asustuse arengualad, maa- ja veealade üldised kasutustingimused, linna asumite ja külade-alevike üldised ehitus- ja haljastustingimused, transpordivõrgustiku paiknemine, miljööväärtusega alade, rohevõrgustiku, väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimused, Emajõe üleujutusohuga ala piir, Emajõe matkaraja asukoht ja kasutuspõhimõtted.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on luua head ruumilised eeldused, et parandada Tartu linna siseriiklikku ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ja tähtsustada Tartu kui ülikoolilinna ja regiooni keskuse rolli Eestis.

Üldplaneeringuga nähakse muudatusi Tartu linna asustusüksuse liiklusskeemis, kus keskendutakse linna välisringi ja jalgrattateede võrgustiku eelisarendamisele, kesklinnas kompaktse ja jalakäigusõbraliku keskkonna loomisele ning maalises piirkonnas asustuse arengualade suunamisele.

Samaaegselt eelnõu koostamisega viidi läbi planeeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine (KSH), milles kirjeldatakse ja hinnatakse üldplaneeringu elluviimisega kaasnevat olulist keskkonnamõju ning määratakse võimalike negatiivsetele mõjudele leevendusmeetmed. KSH aruandes toodud hindamistulemustega ning leevendusmeetmetega arvestamisel üldplaneeringu elluviimisel olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, sh piiriüleseid mõjusid eeldatavalt ei kaasne.

Üldplaneeringu koostamise algataja ja kehtestaja on Tartu Linnavolikogu (Raekoda, 51003 Tartu), koostamise korraldaja Tartu Linnavalitsus (Raekoda, 50089 Tartu). ÜP koostaja on Tartu linn ja KSH läbiviija OÜ Alkranel (Riia 15b, 51010, Tartu, info@alkranel.ee).

Üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek toimub Tartu infokeskuses raekojas ning Ilmatsalu Huvikeskuses 13.07.2020-16.08.2020, materjalidega on võimalik tutvuda ning kirjalikke arvamusi esitada Tartu linna kodulehel www.tartu.ee/uldplaneering2040. Arvamusi ja küsimusi võib saata ka kirja teel linnaplaneerimise ja maakorralduse osakonnale (Raekoja plats 3, 51003 Tartu; e-post lpmko@raad.tartu.ee) kuni 16.08.2020.

Tartu linnavalitsus teatab, et valmis on saanud Tartu linna üldplaneeringu esialgne kavand ehk üldplaneeringu eelnõu koos keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõuga.

Uue üldplaneeringu koostamise oluline ülesanne on kujundada Tartu linnast pärast haldusterritoriaalset reformi üks ruumiline tervik ja määrata linna arengu põhimõtted nii linnas kui maal.

Asustuse arengusuunad maal

Üldplaneeringuga määratakse, et linliku asustuse areng toimub peamiselt Tartu linnas, samuti maapiirkonnas alevike ja külakeskuste tihendamise ning laiendamise kaudu. Siiski on uued linliku asustusega väikeelamute piirkonnad kavandatud ka alevikke ja külakeskusi ühendavate maanteekoridoridega külgnevatele üsna ulatuslikele aladele. Neil linliku asustuse arengualadel seatakse ülesandeks tagada hea avalik ruum (puhkealad, terviserajad, kõrghaljastatud vööndid), kaasaegsed tehnolahendused, erinevate teenuste hea kättesaadavus, sihtpunktide vaheline sidusus ühistranspordi, rattaja jalgteede kaudu, ettevõtlusalade ja tundlike alade eraldamine ökoloogilise puhvervööndiga jmt. Neile aladele ehitamiseks tuleb reeglina koostada detailplaneeringud.

Hajaasustusega või maalise asustusega aladel ehk väljaspool planeeringuga määratud linnalist asustust, on seatud rangemad tingimused nii ehitamisele kui maakasutuse muutmisele, et tagada väärtuslike maastike ja põllumajandusmaade ning metsamaade säilimine võimalikult suures ulatuses.

Võrreldes kehtiva Tähtvere valla üldplaneeringuga ei reguleerita hajaasustusega piirkondades üksnes moodustatavate kinnistute suurust, vaid üldplaneeringu alusel täpsustatakse ka tingimused, millisele kinnistuosale on lubatud ehitada, kui kaugel üksteisest peavad paiknema erinevad majapidamised või hoonetegrupid, kuhu on lubatud rajada uusi juurdepääsuteid ning piirdeaedu. Ühtlasi määratakse ja põhjendatakse, millistel maa-aladel või juhtudel on eelnimetatud tegevused keelatud.

Maalise piirkonna tootmisalad kattuvad suures osas Tähtvere valla üldplaneeringus kavandatud tootmisaladega, samuti jääb maalise asustusega aladele alles võimalus põllumajanduslikuks väiketootmiseks, taluturismiks jm väikeettevõtluseks.

Hea avalik ruum maal

Uus üldplaneering väärtustab avalikku ruumi, sealhulgas linna avalikult kasutatavaid veekogusid ja nende kaldaid. Emajõele on kavandatud mitmeid uusi sadamaid, jõe kallastele puhkekohti ja matkaradu, mis loovad head võimalused matkamiseks ja puhkamiseks nii Tartu linnas kui ka teistes Emajõega seotud naaberomavalitsustes. Jõeliikluse elavdamine, uute sildumis- ja sadamakohtade rajamine jõematkadeks, kalastamiseks ja veespordiks soodustab uute (hooajaliste) ettevõtete ja lisatöökohtade teket. Puhke- ja supluskohad on jätkuvalt kavandatud ka tehisjärvede äärde, Ilmatsalu paisjärve, Haage (Loku) paisjärve, Rahinge paisjärve, Kärevere kruusakarjäärist kujundatud Leetsi järve, samuti Vorbuse liivamaardla ammendamise järel kujundatava tehisjärve kaldaalale. Rõhu paisjärv taastatakse küll paisjärveks, kuid supluskohta sinna ei kavandata.

Suurt osa linnalähedasest riigimetsast käsitletakse üldplaneeringus avaliku puhkemetsana, mis tähendab, et riigimetsa majandamise osas tuleb üldplaneeringu protsessis jõuda osapooli rahuldavate kokkulepeteni.

Ehitamine veekogude kallastel

Ökoloogilise, inimtegevusest vähem mõjutatud puhvervööndi hoidmiseks säilitatakse planeeringuga Emajõe ja teiste veekogude kaldaaladel sealne looduslik või poollooduslik maakasutus. Emajõe, aga samuti teiste veekogude vahetule kaldaalale uusasustust üldplaneeringuga ei kavandata ja selleks kalda ehituskeeluvööndi vähendamist ei taotleta. Maal on lubatud uushoonestust kavandada vaid Emajõe sellele osale kaldaalast, mis paikneb üleujutusohu 1% esinemissagedusega alast kõrgemal. Uusi tiheasustusalasid looduskaitseseaduse mõistes Emajõe kaldaalale ei kavandata. Küll aga on lubatud ellu viia varasemate detailplaneeringutega määratud ehitusõigused.

Teed, tänavad, kergliiklus maal

Planeeringu eelnõuga on kavandatud nn põhjapoolne ümbersõit koos Tiksoja sillaga, neljarajaline Tallinna-Tartu-Luhamaa maantee ja külgnev kogujateede võrgustik, loobutud ei ole Tartu-Viljandi-Kilingi-Nõmme maantee kogujateedest. Jalgrattateede võrgustik on kavandatud peaaegu kõikide suuremate Tartu linna haldusruumi läbivate riigimaanteede äärde.

Tehnovõrgud ja -rajatised

Üldplaneeringu eelnõus tehnolahendusi esitatud veel ei ole. Tehnovõrkude ja -rajatiste üldised asukohad määratakse üldplaneeringu edasise koostamise käigus ja esitatakse üldplaneeringu põhilahenduses.

Keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH)

KSH on osa planeerimisprotsessist, mille käigus annab sõltumatu ekspert hinnangu planeeringu elluviimisega kaasnevatele asjakohastele majanduslikele, kultuurilistele, sotsiaalsetele ja looduskeskkonnale avalduvatele mõjudele ja teeb planeeringu lahenduste osas ettepanekud, kas ja millest tuleks planeerimise protsessi käigus loobuda, mida muuta või milliseid leevendavaid meetmeid tuleks tegevustel elluviimisel kavandada.

Üldplaneeringu koostamise eeldatav ajakava

- 13. juuli – 16. august 2020 üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avalik väljapanek
- september – detsember 2020 eelnõu avalikud arutelud
- jaanuar – märts 2021 valmib üldplaneeringu põhilahendus
- aprill – juuni 2021 põhilahenduse avalik väljapanek, arutelud
- september 2021 volikogu kehtestab üldplaneeringu

Digitaalajastu märgina on Tartu linna üldplaneeringu eelnõu, täpsemalt selle kaardimaterjal, seletuskiri, aga ka KSH

aruande eelnõu avalikul väljapanekul vaid veebikeskkonnas aadressil www.tartu.ee/et/uldplaneering2040. Samalt veebilehelt leiab ka õppevideo kaardirakenduse kasutamiseks. Planeeringu dokumente paberkujul üles pandud ei ole.

Neil, kel puudub juurdepääs arvutile või internetti, on võimalus kuni 16. augustini tööaegadel kasutada linna poolt paigaldatud arvuteid, mille puutetundlikel ekraanidel on üldplaneeringu eelnõu infoleht avatud ja kuvatud. Arvutid ootavad teid Ilmatsalu Huvikeskuses (Järve tee 8) ja Tartu raekoja infokeskuses. Ilmatsalu huvikeskuses on uksed lahti E-R kell 9-14, eelnevalt helistades (tel 5330 0049) pääseb üldplaneeringuga tutvuma ka kell 14-17.

Sellelt samalt veebilehelt saab teha üldplaneeringu eelnõu kohta ka oma ettepanekuid. Anonüümsed, täisnime ja kontaktandmeteta ettepanekud arvesse ei lähe.

Kuna üldplaneering määrab maakasutuse ja ehitamise tingimused kümneteks aastateks, siis on teie kui maaomanike, maakasutajate või ka lihtsalt tähelepanelike ja hoolivate kodanike, MTÜ-de, sõpruskondade ettepanekud, arvamused, märkused ja täpsustused üldplaneeringu eelnõule väga oodatud!

Koos teeme parema linna!

Tartu Linnavalitsus

Infotahvlid heidutavad ohtlikke kiiruseületajaid

Sel nädalal paigaldati Tartu linna sissesõitudele 16 infotahvlit, mis heidutavad ohtlikke kiiruseületajaid ning teavitavad, et linnas mõõdetakse piirkiirusest kinnipidamist muuhulgas ka mobiilsete kiiruskaameratega.

Tartu sissesõitudele paigaldatud infotahvlid annavad linnaliikluses osalevatele autojuhtidele selge signaali, et mistahes ajal ja kohas võivad nad sattuda ka mobiilse kiiruskaamera vaatevälja, mille asukohta pidevalt muudetakse.

Tartu linnapea Urmas Klaasi sõnul tehti otsus koostöös politseiga. "Meie ühine eesmärk on linnatänavail kihutavaid sõidukijuhte rohkem distsiplineerida ja muuta nii meie linnakeskkond veelgi turvalisemaks," ütles linnapea.

Politsei senine kogemus liikluse rahustamisel on näidanud, et avalikud kiirusemõõtmised ei ole piisavalt tõhus meede nende autojuhtide suhtes,

Foto: Lilian Lukka

kes süsteemselt ja ulatuslikult kiirust ületavad. „Paraku on autojuhte, kes käituvad teistega arvestavalt ning sõidavad lubatud piirkiirusega üksnes siis, kui tajuvad vahetut vahelejäämise riski," põhjendas infotahvlite vajalikkust Tartu patrullitalituse vanemkomissar Janek Sarapuu. Ta märkis, et kiiruseületamiste arv on tänavu esimesel poolaastal kasvanud nii Tartu linnas kui maakonnas. „Soovime ennekõike ennetada tõsisemaid tagajärgi, mis reeglina kaasnevad just suurtel sõidukiirustel. Samuti harjutada peatse koolialguse eel autojuhte teistega arvestavalt liiklema ning kaitsta kõiki teisi, seaduskuulekaid liiklejaid," selgitas vanemkomissar.

Rattaringlus laienes Rahingele

Juuli algusest töötab Rahingel virtuaalne rattaringluse parkla ning rattaid saab nüüd piirkonnas rentida ja parkida.

Virtuaalne parkla asub Rahinge bussipeatuse taga ning on märgistatud sinise rattaringluse plakatiga. Virtuaalsel alal puudub füüsiline dokk, ratta parkimiseks tuleb see lukustada lisalukuga läbi kodarate paremale poole.

Rattaid esialgu virtuaalsele alale spetsiaalselt viima ei hakata, vaid jälgitakse jooksvalt piirkonna elanike nõudlust teenuse järele.

Sügisel on kavas rattaringluse parkla rajada ka Ilmatsalu bussipeatuse juurde.

Foto: Kristjan Erusk

Eesti Meistrivõistlused rannatennises 2020 Rahingel

Teist aastat järjest usaldati Eesti Meistrivõistlusi rannatennises läbi viima Spordiklubi Beach Tennis Tartu. Võistluste toimumise kohaks kohaks on parim rannatennisekeskus Eestis, Rahinge. 18.-19.juulil olidki rannaliivaplatsid täis sagimist ja väga palju põnevaid mänge ning seda kõike mõnusalt päikesepaistelise ilma saatel.

Kohal olid rannatennise tõsisemad tegijad üle Eesti. Ka Spordiklubi Beach Tennis Tartu oli esindatud arvestatava hulga mängijatega. Parima koha saavutasid Kätlin Lattik ja Sander Pormeister, kes said segapaarismängus teise koha. Meistrivõistluste medalid said veel kaela Kätlin Lattik ja Katrin Reimand kolmanda koha eest naispaaris ning Koit Lattik ja Karl Jaani kolmanda koha eest meespaaride arvestuses.

Spordiklubi Beach Tennis Tartu tänab turniiri toetajaid: Otepää Golf Center, Nõo Lihavürst, Tartu Mill, Rexona, Dove ja Eesti Tennise Liit, kes panustasid sellele, et turniiril osalenud mängijad saaksid väärt tunnustuse osaliseks.

Rannatennise võistkond

Järgmine suur turniir toimub Ragingel 15.-16.augustil, milleks on Tartumaa Lahtised Meistrivõistlused rannatennises, kus selgitatakse esimest korda ajaloos välja Tartumaa meistrid rannatennises naispaaris, meespaaris ning segapaaris. Mängima on oodatud kõik, kes tunnevad, et tahaksid ennast proovile panna ning oodatud on ka kõik huvilised, kes pole veel rannatennist oma silmaga näinud ja tahaksid alustada selle alaga alguses pealtvaataja rollis.

Eneli Pormeister
Spordiklubi Beach Tennis Tartu

Emajõe suvekontserdid kutsuvad tasuta kontsertidele Emajõe ääres

Teist korda toimuval Emajõe kontserdisuvel saab kuulata muusikat folgist jazzini.

Sellel suvel on kontserdisarja korraldajad pannud esinejad harmoneeruma esinemiskohtadega, luues nii ainukordse ja unustamatu õhkkonna. "Uutes esinemiskohtades käituvad heli ja ruum teistmoodi ning iga kontsert on kordumatu. Elamus sõltub asukohast, kahjuks või õnneks ka ilmast ning kaasalööjaist ehk kontserdipaiga uudsuse tõttu erksaks muutunud publikust," rääkis Kaari Soosalu Tiigi Seltsimajast.

"Kontserdisarja jooksul on võimalus avastada uusi ja üllatavaid paiku Supilinna allee lõpus olevast rannast kuni Sõpruse silla aluseni. Just viimane kontserdipaik oli eelmisel aastal tõeliseks hitiks, kus nii mõnigi tartlane viibis esimest korda," lisas kontserdisarja korraldaja.

Emajõe suvekontsertide programmi alustab 5. augustil kell 21 TÜ Delta keskuse terrassil duo Puuluup. Duo koosseisu kuuluvad Marko Veisson ja Ramo Teder, kes mängivad hiiukannelt ning lubavad natuke laulda ka. Kontserdile eelneb kell 20 vestlusring „Rikas linn, vaene linn". Omamoodi vaatemäng saab olema kindlasti ka see, kuidas esinejad lavale ja lavalt ära saavad!

12. augustil kell 21 kutsutakse linlasi suvisele rannapeole Supilinna allee lõpus olevasse Tartu Emajõe randa, kus esineb ansambel Angus. Lõuna-Eestist pärit muusikud toovad Emajõe kallastele lõunamaiseid tuuli, lubades kuulajatele rõõmsat tantsupidu reggae ja ska-rütmide saatel. Kontserdile eelneb kell 20:00 Priit Kuuse loeng seiklemisest ja reisimisest. Randa soovitavad korraldajad kindlasti kaasa võtta piknikuteki ja trikoo!

19. augustil kell 21 astub lavale Jannseni ja Koidula mälestusväljakul ansambel Nikns Suns. Karismaatiline kooslus, mis loob võimsa sümbioosi pärimusmuusikast ja rokist. Kontserdile eelneb kell 20:00 zooloog Aleksei Turovski loeng teemal „Mageveekogude loomad, vaimud ja jumalad Emajõe kastmes".

26. augustil kell 21 esineb Emajõe sõudebaasi sillal ja rannas koosseis „Sõbrad Emajõel", kuhu kuuluvad Kristjan Ükskülа, Priit Strandberg ning flötist Marion Strandberg. Kontserdile eelneb kell 20:00 vestlusring „Mine metsa! Linnas?!!"

2. septembril lõpetab suvekontserdid 2020 sarja Emajõe vasakpoolsel kaldal Sõpruse silla all Reigo Ahvena Trio. Kontserdile eelneb kell 20:00 Ööülikooli loeng. Kõnelejaks on seekord hüdrobioloog Kristjan Piirimäe.

Suvekontsertide sarja eesmärgiks on tuua mõnusat ja head muusikat Tartu suvisesse linnaruumi ning tutvustada põnevaid kohti Emajõe ääres. Seetõttu on Emajõe suvekontserdid programm kõigile huvilistele tasuta, kuulata võib nii kaldalt kui ka veest! Mõnusamaks olemiseks on sündmusega kaasas kohvik Säde, kes pakub kohvi ja teed. Et looduselgi oleks hea olla, palutakse võtta kaasa enda kohvitops või kruus sooja joogi ostmiseks.

Korraldajad on kindlad, et kõige paremad linnad maailmas on linnad, kus voolab jõgi ja kutsuvad kõiki Emajõe äärde muusikat nautima.

Lisainfot leiab lehelt www.emajoesuvekontserdid.ee ning kontserdisarja Facebooki kontolt.

Kirjanduslinn soovitab: Mia Kankimäki „Naised, kellest ma öösiti mõtlen“

Kirjanduslinn Tartu tutvustab lõikuskuu lugemissoovitust, milleks on Mia Kankimäe reisi- ja elulooromaan „Naised, kellest ma öösiti mõtlen“ (tlk Triin Tael, Varrak, 2020). Seekord jagab elamust Soome Instituudi programmikoordinaator, luuletaja ja tõlkija Heidi Iivari.

Heidi Iivari tutvustab raamatu autorit nii: „Mia Kankimäki on 40. eluaastates soome kirjanik, keda vaevavad peavalu, unetus ja seletamatu reisipalavik. Ühel ööl avastab ta, et läbi aegade on elanud sarnaste sümptomitega nii tuntuid kui ka unustatuid naisi: Briti reisikirjanik, fotograaf ja maadeuurija Isabella Bird (1831–1904), Taani kirjanik ja kohvifarmer Karen Blixen (1882–1960) ja Jaapani kunstnik Yayoi Kusama (snd 1929). Need naised on trotsinud ühiskonna neile püstitatud norme, jätnud oma turvalise, aga ängistava keskkonna ja jälginud oma kutsumust.“

Mia Kankimäe romaan jälgib kümmekonna julge naise mõtteid, elukäike ja reise maakera erinevatel kontinentidel. Iivari võtab romaani kokku järgmiselt: „See lugu on põnev, hariv, lohutav ja julgustav sõber kõigile neile, kes igatsevad vabadust ja soovivad teha seda, mida süda ihkab.“

Heidi Iivari. Kiur Kaasiku foto

Kirjanduslinna soovitused on ajendatud Tartu kuulumisest UNESCO rahvusvaheliste kirjanduslinnade võrgustikku. Teiste soovitustega saab tutvuda Tartu kodulehel www.tartu.ee/unesco-kirjanduslinn, suuremat inspiratsiooni saab Tartu linnaraamatukogu lugemissoovituste blogist (https://lugemissoovitus.wordpress.com).

Järgmisena soovitab kirjandust SA Tartu 2024 uus juht Priit Mikk.

Lisainfo: Kristel Kalda, kultuuriosakonna kultuuriteenistuse juhataja, tel 528 8746.

Looduses üleelamine viipekeele abil

24.-26. juulil viis Ilmatsalu Noortekeskus noored taas metsa ja ikka looduses üleelamise õppepäevadele. Ka koht oli juba vana tuttav - Simisalu loodusmaja ja Kollassaare. Ka koolitaja oli meie vana sõber Erki Vaikre ettevõttest Estlander MTÜ.

Võiks ju arvata, et ka õpe oli sama sisuga, mis eelmisedki korrad. Jah, nii oli, aga selle erandiga, et kõik, mis õppepäevadel jutuks oli, tõlgiti ka viipekeelde. Nimelt oli meil suurepärane võimalus teha ühised üleelamise õppepäevad koos Eesti Kurtide Noorte Organisatsiooniga (EKNO).

Planeerimist alustasime juba päris varakult, siis kui Eestis valitses veel eriolukord. Kuna majutustega olid veel raskused ning ka RMK metsamajadesse saamiseks kehtisid piirangud, siis me pidime erinevaid variante planeerima. Osalejate osas polnud ju vahet, kas ööbime telgis, metsaonnis või niisama lageda taeva all, kuid viipekeeletõlkidele soovisime siiski mitte nii ekstreemset olemist. Õnneks saime mingi aeg kinnitust, et Simisalu loodusmajas on võimalik kõikidel soovijatel ööbida.

Reedel, 24. juulil, kogunesime loodusmajas ning sissejuhatava ja tutvustava osana viisid viipekeelsed noored meile kõigile läbi väikese koolituse ja vahvad jäämurdmismängud. Tuleb välja, et viipekeel pole võhikule teab mis „hiina keel“, väga paljud viiped on täitsa loomulikud. Mõelge omaette, mis viibe võiks olla sõnadel „raamat, päike, pall, karu, õun“. Spikker asub Eesti Keele Instituudi kodulehel oleva „Eesti viipekeele – eesti keele sõnastiku“ all. Seega rohkem julgust suheldes viipekeelt kõnelevate inimestega.

Aga meie põhitegevus ehk looduses üleelamine sai alguse laupäeva, 25. juuli, väga vihmasel hommikul kui kogunesime loodusmaja ees, et minna koos koolitaja Erkiga Kollassaarde, mis asub loodusmajast u 4 km kaugusel rabade ja soode vahel. Teel sinna kuulsime juttu nii koha ajaloo, pärimuste kui ka loomade elu ja söödavate taimede kohta. Peatuse tegime nii hiiepuu kui ka ohvrikivi juures. Kollassaare on vana talu koht, kus on alles veel vana ait, kaev ja kelder. Koha hing, kes seda ala korras hoiab ning pärand- ja üleelamiskoolitusi korraldab, on Estlander MTÜ meeskond. Suur tänu neile selle eest.

Esimeseks suuremaks katsumuseks oli kohe algav rabakõnd. Teel raba poole, peatuste vahel, rääkis teine koolitaja Romas raba tekkeloost, eripärast, erinevusest soo ja raba vahel, raba loomadest ja taimedest. Mainin kohe ära, et murakaid, mustikaid ja sinikaid oli ikka väga palju. Peatusime rabasaarele püstitatud püstkoja juures ning valmistusime moraalselt rappa „sukelduma“. Rabakõnni jaoks ei olnud meil ei laudteed ega ka räätsasid vaid ikka oma kaks jalga ning abivahendina pikk puutoigas jalutuskepiks. Instruktor näitas

väga elavalt ja praktiliselt ette kuidas rabas liikuda ja mida kindlasti teha ei tohi ja ka seda, kuidas toimida siis, kui oled ikkagi rinnuni rappa vajunud. Tähtis teadmine ja kõige alus - jää rahulikuks ja ära rabele. Kuna tagasiteed ka sõna otseses mõttes ei olnud, siis pidime minema ikka edasi, läbi laugaste ja älveste, abiks pikem toigas ja meeles just õpitud sõnad. Kuna liikusime ettevaatlikult, mõne julgema erandiga, kes proovisid veidi „uppuda“, siis saime rabast välja üllatavalt kuivalt, ainult märgade jalanõudega. Saime Kollassaarel märjad riided ja jalanõud kuivade vastu vahetada, süüa maitsva lõuna (muideks seekord taimetoidu põhine) ning järgmine õpe algas. Vaatasime ja proovisime kuidas kasutada tavalisi tööriistu – erinevad saed, kirves, nuga. Kuulasime juttu teemal vesi. Täpsemalt palju inimene üldse vajab vett, kuidas ja kust metsas leida vett, kuidas seda filtreerida, kui on vaja, ja kuidas keeta vett, kui omal nõud kaasas pole.

Kui oled metsa eksinud ning tead, et pead metsas veetma ka öö, siis sooja hoidmiseks saad valmistada endale varjualuse. Kuidas täpselt ning mida arvestada – neid näpunäiteid saime küllaga. Tähtis on saada üles ka tuli, mis hoiab nii sooja kui sellel saab valmistada ka sooja jooki või süüa. Vahemärkusena, et koolituskohas oli meil kogu aeg lõke, kus peal podises vesi. Vette lisasime tee pealt enda korjatud taimi – angervaks, põdrakanep, vaarikavarred ning imemaitsev taimetee oli kogu aeg võtta.

Kui tuletegemist on juba mitmel korral mainitud, siis saime seda teha ka praktikas. Metsa minnes on alati see häda, et Eesti ilm kipub olema vihmane ja niiske. Seega kui võtad metsa kaasa tikud, ja isegi kui oled need pakkinud veekindlalt, siis ikkagi saavad tikud niiskust ning tuld nendega üles teha on võimatu. Ka välgumihkel võib alt vedada. Siin ongi abiks tulepulgad. Kõik said proovida kuidas tulepulkadega tuld üles teha, vaja on vaid metsast leida õige materjal ja tulepulkade kasutamisel õige võte. Sellega ei jäänud keegi hätta, isegi kui leegi saamine väga vaevaliselt tuli.

Kui tuletegemine selge, siis oli aeg valmistada lõkkel õhtusöök. Selleks sai iga osaleja omale toiduaineid, mida lõkkel valmistada – seened, paprika, kartul, leib, röstitud sibul, taimne või ja vorstikesed (vegan), joogiks loomulikult taimetee. Kõht täis, laagriplats koristatud, nõud puhastatud, liikusime tagasi loodusmajja. Seal jätkus lõkkeõhtu, kus lõkkel sai valmistada magustoitu – küpsis vahukommi ja tumeda šokolaadiga. Pikk ja füüsiliselt aktiivne päev ei olnud suutnud meid väsitada ning lõkke juures mängiti mänge, joosti ringi, suheldi ja lihtsalt nauditi õhtut. Kuna vaikset suhtlust (viipekeeles) jagus pikemaks, siis otsest öörahu me ei kehtestanud. Lauamängud ning suhtlus toimus loodusmaja söögitoas edasi. Kui kella 3 ajal magama mindi, siis juba 3:30 oli planeerimata äratus. Nimelt hakkas maja alarm tööle. Kahjuks mina seda välja lülitada ei saanud ning ootasime peremeest, kes õnneks elab lähedal. Tuli välja, et koridori oli niiskust liiga palju sattunud ning süsteem pidas veeauri suitsuks. Signalisatsioon oli nii vali, et ka kurdid seda kuulsid/tundsid. Samas osad ei kuulnud midagi ja magasid kui kotid rahulikult edasi. Kuna ohtu ei olnud, siis lasime neil rahulikult magada. Siin tuligi välja maja üks arendamist vääriv koht – kurtide jaoks valgussignalisatsioon tubadesse. Igatahes hommikul oli elevust palju, kui kuuldi, et meil oli „ööhäire“.

Hommikul oli ehk veidi raske üles tõusta aga järgmine üleelamise teema ootas meid – ellujäämise käepaelte(võrude) tegemise töötuba. Ellujäämiskäepael ehk ingl k Paracord bracelet on vastupidavast nöörist valmistatud käevõru. Nööri on lahtiharutatult 2-3 m pikk ning seda saab vajadusel kasutada kui oled metsa eksinud - abivahend onni ehitamisel, käepärastest vahenditest koti tegemisel, esmaabi andmisel jmt. Seepärast nimi - ellujäämise käepael. Käevõruna on seda lihtne kanda randmel, lisaks praktilisusele on ta ka ilus.

Kui käepaelad valmis, siis oli tagasiside andmise aeg. Noored jaotati kahte gruppi ning nad said omi mõtteid ja tundeid grupis arutada ning siis panna kirja või joonistada paberile. Hiljem kanti kirjapandu/joonistatu kõigile ette.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et kõik olid väga rahul, tegevust oli parasjagu ning järgmine kord ollakse valmis tegema süvenenumalt – ööbima enda valmistatud varjualuses, teha ise savinõusid, vestma lusikaid, otsima metsast toitu jmt.

Enne ärasõitu sai veel öelda tänusõnu koostöö võimalikkuse eest, tänada meie toredaid viipekeeletõlke ning suurepäraseid osalejaid. Korraldajana ütlen julgelt, et kõigi nende noortega läheksin juba järgmisele põhjalikumale üleelamisõppele.

Lõpetuseks väike meelespea - kui metsa minna, isegi kui lähed ainult korraks seenele, siis paki endale kaasa üks pisike karbike, kus on ellujäämiseks vajalikud asjad, nagu näiteks vile, väike nuga, tulepulk, prügikott, nööri, multitööriist, õngekomplekt, lutsukomm, esmaabitarbed ja isiklikud ravimid, sool või puljongikuubik, teeküünal jmt. Huvi korral nimekiri siit: https://www.naiskodukaitse.ee/Uleelamiskarp_4203

Turvalist maailma!

Jaanika Palm
Ilmatsalu Noortekeskuse juhataja
+372 588 03271

Ilmatsalu

TERVISEPÄEV

8. september 2020 17.30 – 21.00

- Tervisepäeva **avamine kell 18.00**
- Soojendusvõimlemine 18.15
- **Ühisstart – rada ümber järve**, raja läbimine endale sobival viisil (jooks, kõnd, kepikõnd)
- Kohapeal erinevad **sportlikud ja tervislikud tegevused**
- Pere **pisematele minijooks**
- Parimatele **diplomid ja auhinnad**
- Tähtvere Lions klubi **pakub kerget kehakinnitust**
- 19.30 – 19.45 autasustamine

IGAL TERVISEPÄEVAST OSAVÕTJAL VÕIMALUS OSALEDA LOOSIMISES

Üritust korraldab Ilmatsalu huvi- ja noortekeskus

Ilmatsalu huvikeskuses avatud

Maila Jürgensoni fotode näitus

"AASTARING"

Tule ja naudi pilte kodukandi loodusest!

Ilmatsalu Muusikakool

võtab vastu uusi õpilasi

KLAVERI, AKORDIONI, KITARRI, PLOKKFLÖÖDI

erialale.

Õppima asumiseks on vajalik lapsevanema eelnev registreerimine e-keskkonnas: **www.tartu.ee/arno**

Eelklassi võetakse lapsi ilma katseteta,

1. klassi astujatele toimuvad vastuvõtukatsed

esmaspäeval, 7. septembril kell 12.30 – 14.30

Info telefonil: 5304 4316

või e-maili aadressil: ragne.jogeva@raad.tartu.ee

NÄITUS

EESTIS KASUTUSEL OLNUD KILEKOTID

25.06.2020 - 25.09.2020

Ilmatsalu huvikeskuses Järve tee 8
tööpäeviti 10.00-14.00
Väljapanek perekond
Kaja ja Rein Raidi
erakogust.

Tule ja meenuta möödunud aegu kui kilekott oli defitsiit!

Ilmatsalu Põhikool otsib alates 1.septembrist 2020. a tugiisikut 2. klassi õpilasele

Töö sisu:
Tugiisiku ametikoha põhieesmärk on toetada lapse arengut. Luua ja tagada tingimused
lapse kasvamiseks ja arenemiseks vastastikusel lugupidamisel ning üksteisemõistmisel laste ja nende vanematega, hoolitseda laste elu ja tervise eest. Soodustada lapse sulandumist ühiskonda.

Nõuded tugiisikule:
• valmisolek töötada emotsionaalselt laetud keskkonnas, kõrge pingetaluvus
• konfidentsiaalsuse reeglist lähtumine
• kasuks tuleb varasem kokkupuude erivajadusega lastega
CV saata meiliaadressile: anu.koidam@ilmatsalu.edu.ee

Lisainfo: 508 7578

Väljaandja: Tartu linnavalitsus
Toimetaja: Lembit Kaarna Tel 551 0131
e-post aiasober@aiasober.ee
Levi OÜ Aiasõber
Küljendus ja trükk: OÜ Tarmest